

باند جاعلان مدرک تحصیلی

جعل سند و مدرک منحصر به کارت ملی و گواهینامه و... نمی‌شود و یکی از پرطرفدارترین موارد مورد علاقه کلاهبرداران جاعل که برایشان حسابی آب و نان دارد، جعل مدارک تحصیلی است. یکی از معروف‌ترین مکان‌های فروش انواع مدارک تحصیلی از مقطع دیپلم تا دکترا، میدان انقلاب تهران است. البته زمانی جاعلان مخفیانه و زیرپوستی اقدام به جعل می‌کردند، اما حالا مدتی است که انگار ترس شان ریخته و به صورت علنی جعل مدرک تحصیلی را تبلیغ می‌کنند. البته فقط بحث دل و جرات پیدا کردن نیست، زور و قدرت پول درشت آن قدر زیاد است که جاعلان تحت هر شرایطی به مشتری خود نه نمی‌گویند و مدارک درخواستی آنان را آماده می‌کنند.

یکی از حرفه‌ای‌ترین باندهای جعل مدرک تحصیلی، خردادماه همین امسال دستگیر شد. ماجرا از این قرار بود که یکی از نهادهای دولتی با پلیس تماس گرفت و گفت فردی گواهی موقت پایان تحصیلات دوره پیش دانشگاهی را به آن نهاد آورده و از آنان خواسته که اصالتش را تایید کنند. قضیه آن‌طور که آن فرد حساب و کتاب کرده بود، پیش نرفت و با تیزبینی کارشناسان، مدرک جعلی از آب درآمد.

پلیس که نسبت به موضوع حساس شده بود، تحقیقات خود را آغاز کرد و مشخص شد آورنده مدرک تحصیلی، بدون شرکت در کلاس‌های درسی و امتحانات، از یک جاعل خواسته بود برای وی مدرکی جعلی بسازد. حدس ماموران این‌طور بود که موضوع به این سادگی‌ها نیست و ممکن است پای یک گروه حرفه‌ای جعل در میان باشد. با گسترده شدن تحقیقات، حدس پلیس درست از آب درآمد و مشخص شد یک باند چند نفره از جاعلان در چند استان کشور مثل تهران و قم و فارس به صورت کاملاً حرفه‌ای و در قبال دریافت رقم‌های بالا، مدارک تحصیلی جعل می‌کنند. دستورهای قضایی صادر شد و پلیس در یک عملیات ضربتی تمام عیار، جاعلان را دستگیر و از مخفیگاه شان ۲۰۰ مدرک تحصیلی آماده فروش کشف کرد. آن‌طور که متهمان در اعترافات خود گفته‌اند، در قبال ارائه مدرک تحصیلی جعلی، رقمی بین پنج تا ۱۰ میلیون از متقاضیان دریافت می‌کردند و از کنار این جعلیات، یک میلیارد تومان به جیب زده بودند.

اما عجیب‌ترین خبر در حوزه جعل، کشف ۳۰ هزار مدرک تحصیلی جعلی در میدان انقلاب تهران بود که دوباره نگاه‌ها را به سمت این میدان جلب کرد. البته این کشف پارسال اتفاق افتاده بود، اما فریدون جعفری، دستیار ویژه وزیر علوم در امور حقوق شهروندی، خردادماه امسال آن را اعلام کرد. ۳۰ هزار مدرکی که به قول جعفری، در ظاهر معتبر است، اما هیچ اعتباری ندارد. فاجعه‌ای که به گفته او در حال رخ دادن در فضای علمی کشور است و بسیار مخرب.

اعلان ۹۰ میلیارد تومانی

ی جاعلان فقط با عدد و رقم‌های درشت کار می‌کنند و کارشان با هزار و میلیون راه افتد. پارسال بود که سرهنگ کارآگاه قاسم دستخال، رئیس پایگاه یکم آگاهی پایتخت، تگیری شش جاعل صحبت کرد که کارشان جعل اسناد ملکی بهترین مناطق شمال ن بود. ماجرا از این قرار بود که دو نفر از این شش جاعل، به یکی از ادارات ثبت سند میرانات رفتند و با ارائه یک سند ملکی، گفتند می‌خواهند ملکی را به نام فرد دیگری، تا اینجا کار، مشکلی وجود نداشت، اما وقتی کارشناسان اداره ثبت شروع به بررسی ت و سقم سند کردند، متوجه جعلی بودن سند شدند و سپس ماموران کلانتری ۱۲۲ را در جریان این کلاهبرداری قرار دادند.

از دستگیری، دو جاعل به جرم خود اعتراف کردند و مشخص شد موضوع این برداری، بسیار فراتر از آن چیزی است که تصور می‌شد. آنها در اعترافات خود گفتند بهار همکار دیگر هم دارند که با کمک آنها، علاوه بر جعل اسناد، اقدام به فروش دیگران هم می‌کنند. این بار هم می‌خواستند ملک با ارزشی در منطقه الهیه را به نام ت شان بزنند که لو رفتند. روش کارشان این‌طور بود که ابتدا املاک گرانقیمت شمال را که صاحبان شان در خارج از کشور زندگی می‌کردند یا فوت شده بودند را شناسایی رند. بعد از شناسایی، هر بار یکی از این جاعلان همراه با خانواده اش در ملک‌های بدون ب ساکن می‌شد. بعد از گذشت چند ماه، کار اصلی جاعل، تازه شروع می‌شد و در مدت ماه، تمام اسناد و مدارک لازم برای فروش خانه چند میلیاردی که در آن ساکن بود را جعل و بعد به مشتری خانه می‌فروخت.

س که احتمال می‌داد این گروه دست روی املاک گرانقیمت دیگری نیز گذاشته باشند، از دست دادن فرصت، همان روز سراغ چهار جاعل دیگر رفته و آنها را در الهیه دستگیر د. آنها در اعترافات خود گفتند که در مدت فعالیت خود، ۹۰ میلیارد تومان به جیب د. پلیس اما به همین اعترافات بسنده نکرد و این بار سراغ مالک ملکی رفت که ملکش ط همین باند جاعلان به فروش رفته بود. شاکی این پرونده گفت: «مدتی طولانی در از کشور بودم و در این مدت مجبور شدم خانه‌ام را که در محدوده الهیه است، بدون مستخدم و نگهبان رها کنم، اما وقتی برگشتم، در عین ناباوری متوجه شدم خانه‌ام را افرادی ناشناس تصاحب کرده‌اند. وقتی به آنها اعتراض کردم، اسناد خرید ملک را نشانم دادند که همین مساله تعجب را چند برابر کرد. برای همین از مالکان قلابی ملکم شکایت کردم.»

شگردهای متفاوت جاعلین و مجازات قانونگذار

لحاظ رعایت مقررات وزارت بهداشت یا وزارت علوم است. بنابراین مدرک دریافتی و تحصیل در چنین دانشگاهی که مورد تایید این دو وزارتخانه نیست، اعتبار لازم را ندارد. برخی جاعلان نیز از فضای مجازی برای انجام جعل استفاده می‌کنند. مسلماً سودی که جاعلان از این راه کسب می‌کنند، آن قدر چشمگیر و هنگفت است که برای انجام آن به هر کاری متوسل می‌شوند. البته مدت هاست قبح این عمل از بین رفته است و تلاش‌های دستگاه‌های مختلف برای تعبیه تراشه در کارت‌هایی مانند کارت معافیت عمر چندان‌ی ندارد، این در حالی است که باید بسیار زودتر از اینها، سرمایه‌گذاری برای افزایش اصالت کارت‌ها آغاز می‌شد.

قانونگذار از سال ۹۲، جعل از طریق سیستم‌های رایانه‌ای را هم جرم انگاری کرده و مجازات‌های حبس طولانی مدت برای آن در نظر گرفته؛ به‌طور مثال برای جعل اسناد، نوشته‌های دولتی، دستخط مقامات کارکنان یا وزرا مجازات سنگین و حبس بالای پنج سال تعریف کرده است. جعل گواهینامه استعلاجی و حتی شرکت در آزمون به جای دیگری هم در فصل جعل آورده شده است. در مجموع تمام موارد جعل مجازات نقدی و حبس به همراه دارد. البته بسته به این‌که نوع سند رسمی است یا غیررسمی، توسط کارمند انجام شده باشد یا خیر، مجازات‌ها متفاوت است. یکی از مصادیق شدید آن این است که از طریق جعل انجام شده کلاهبرداری شده باشد که در این صورت، قانونگذار برای فرد خاطی حبس بالای ۱۰ سال در نظر گرفته است.

جعل از جمله جرم‌هایی است که ارتکاب آن، دلایل و مجازات‌های مختلفی به لحاظ قانونی به همراه دارد. در توضیح آن باید گفت به لحاظ ماده ۵۲۳ قانون مجازات اسلامی، نوعی جعل وجود دارد مثل جعل مدارک تحصیلی به وسیله اوراق چاپی برای مثال به مهر کردن، اضافه کردن و الحاق کردن تعبیر می‌شود. در نوع دیگری از جعل هم، فرد با انجام آن، منصب، شغل یا جایگاهی که فاقد آن است را برای خود ایجاد می‌کند.

در مجموع، در تمام انواع جعل، مراد جاعل به جز در مواردی که قصد و غرض کجکاوی است، هدف جعل کننده به دست آوردن امتیازاتی مانند شغل، مال و مواردی از این قبیل است.

بحث دیگر، جعل مدارک تحصیلی و نام برخی نقاط شهر تهران است که با آن گره خورده است. بسیاری از این موسسات، مدارک را جعل نمی‌کنند، یعنی وقتی یک مدرک تحصیلی از طرف اداره خاص خود استعلام می‌شود، دارای اصالت است، اما آن مرکز یا موسسه صلاحیت صدور مدرک را نداشته یا با استفاده از روابط ناسالم، این امکان را برای خود فراهم کرده است.

در واقع، طرح این ادعا که برای فردی گواهی بین‌المللی از یک دانشگاه خارجی صادر یا گواهینامه معتبر اخذ می‌شود، درست نیست؛ زیرا دانشگاه مورد ادعا، فاقد امتیاز لازم به

دکتر میرحامد خانی
 حقوق‌دان و
 جرم‌شناس